

Terenske vaje v Novi Gorici in Gorici

11. 4. 2025, Nova Gorica in Gorica, Slovenija

Nina Tivadar

nina.tivadar@student.um.si

Ožbej Očko

ozbej.ocko@student.um.si

V sklopu predmeta *Socialna in kulturna geografija* (nosilec: doc. dr. Peter Kumer) smo se študenti 2. letnika geografije skupaj s tremi tujimi študenti programa Erasmus+, dne 11. 4. 2025, udeležili terenskih vaj v Novi Gorici in Gorici. Pri omenjenem predmetu smo obravnavali tematike in problematike slovenske zamejske skupnosti v Italiji. Na samih terenskih vajah se nismo osredotočili samo na zamejske Slovence, temveč tudi na življenje prebivalcev na slovenski strani meje in vpliv obmejne lege na njihovo vsakdanje življenje. Terenske vaje so bile namenjene analizi čezmejnih interakcij in prostorskega obnašanja ljudi, preučevanje kulturne in jezikovne raznolikosti, družbeno-prostorske spremembe in razvoj mesta Nova Gorica, preučevanju pomena naziva evropske prestolnice kulture za mesto ter uporaba sodobnih metod geografskega raziskovanja.

Dan smo pričeli v prostorih Xcentra, kjer so nam podrobneje predstavili projekt *GO! Evropska prestolnica kulture (EPK)*. Predstavniki so predstavili tudi projekte, ki sovpadajo s projektom in se odvijajo tudi izven Nove Gorice ali Gorice. Po predstavitvi smo razpravljali o pomenu skupnega projekta evropske prestolnice kulture za obe mesti in za zamejske Slovence na italijanski strani meje.

Slika 1: Predstavitev projekta GO! V Novi Gorici.

(Vir: asist. Danijel Davidovič, 2025)

Po predstavitvi projekta EPK smo se odpravili do makete Nove Gorice, kjer smo spoznali nastanek mesta. Šlo je za urbanističen in političen eksperiment po koncu

druge svetovne vojne in sporočilo Italiji, da se Slovenci Gorici ne bomo odpovedali. Novo Gorico je urbanistično zasnoval Edvard Ravnikar kot parkovno mesto z nasadi vrtnic.

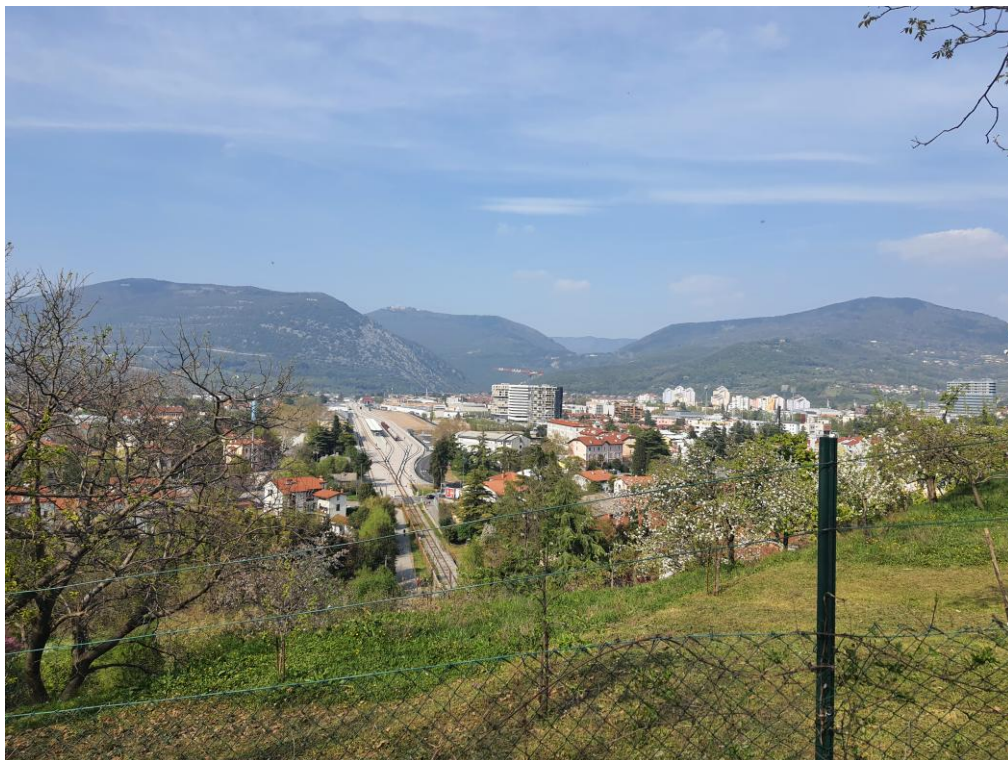
Slika 2: Ogled makete Nove Gorice.
(Vir: asist. Danijel Davidović, 2025)

Tretji del terenskih vaj je hkrati osrednji del, saj smo se študenti razdelili v skupine in v posameznem delu mesta anketirali mimoidoče prebivalce Nove Gorice. Ankete smo opravili s pomočjo aplikacije *ArcGIS Survey 123*, na kateri je bila naložena naša kratka anketa. Vprašanja v anketi so se nanašala na vsakdanje življenje anketirancev, vpliv bližine italijanske meje na njihove življenjske okoliščine ter njihov odnos do aktualnih razmer na obmejnem območju. S pristopom in številom anketirancev nismo imeli posebnih težav. Po anketiranju v Novi Gorici smo se odpravili na drugo stran meje v Gorico. Mejo smo prečkali na Trgu Evrope, ki je simbol prijateljstva med mestoma. V Gorici smo se razdeljeni po skupinah, odpravili v različne dele mesta, kjer smo ponovno anketirali mimoidoče prebivalce. Na italijanski strani smo imeli nekaj več težav, saj v določenih delih mesta ni bilo veliko ljudi. Ljudi smo navadno nagovarjali v angleščini, kar pomeni, da smo imeli veliko težav s komunikacijo in pristopom do njih.

Slika 3: Skupinska slika na *Trgu Evrope*, ki je na meji med Italijo in Slovenijo.
(Vir: asist. Danijel Davidović, 2025)

Zadnja postaja terenskih vaj je bila samostan Kostanjevica, ki leži na hribu nad Novo Gorico. Z vrha Kostanjevice smo lahko uživali ob pogledu na mesto in naravno okolico (Sabotin, dolina Soče in Sveta gora), nato pa smo si ogledali cerkvico, ki se imenuje Kapela. Pod oltarjem Kapele se nahaja grobnica zadnjih treh francoskih kraljev Burbonske dinastije, ki smo si jo tudi ogledali. Poleg cerkvice se nahaja še Škrabčeva knjižnica, v kateri hranijo okoli 16.000 knjig v 25 jezikih. Med najdragocenejšimi deli pa je prva slovnica slovenskega jezika avtorja Adama Bohoriča z naslovom *Articae horulae* (Zimske urice), ki vsebuje tudi avtorjevo posvetilo. Na vrtu, za katerega skrbijo prebivalci samostana, je zasajena zbirka osemdesetih vrst vrtnic burbonk, kar jo uvršča med največje zbirke v Evropi in svetu. Nova Gorica je znana kot mesto vrtnic, zato ta simbol najdemo tudi v mestnem grbu.

Slika 4: Pogled s Kostanjevice na Novo Gorico. V ozadju se bohotijo (od leve proti desni) Sabotin, Sveta gora in Banjšice.
Vir: Nina Tivadar, 2025.

Slika 5: Oltar cerkvice Kapela.
Vir: Nina Tivadar, 2025.

Slika 6: Burbonska vrtnica s
Kostanjevice pri Novi Gorici.
Vir: Nina Tivadar, 2025.

Terenske vaje smo zaključili z refleksijo. Vsak študent je zapisal kratek komentar o vtisih s terenskih vaj. Študenti geografije smo dobili vpogled v vsakdanje življenje ljudi v Gorici in Novi Gorici. Pri tem smo ugotovili, da obstajajo kulturne razlike med njima, da imajo ljudje na italijanski strani manj znanja slovenščine, medtem ko večina ljudi na slovenski strani dobro govori italijanski jezik. Spoznali smo, da je zgodovina na tem območju pustila velik pečat na ljudeh, vendar si prebivalci Nove Gorice prizadevajo za medkulturno sodelovanje, kar se kaže pri raznih dogodkih znotraj projekta EPK. Študenti smo na terenu spoznali sodobno metodo raziskovanja v geografiji, in sicer anketiranje s pomočjo aplikacije *ArcGIS Survey 123*, kar se nam je zdelo zelo uporabno in zanimivo. Terenske vaje so nam omogočile tudi interdisciplinarno povezovanje z drugimi predmeti, kot so na primer zgodovina, sociologija in angleščina.

Mariborski geograf v osrčju Iowe: raziskovalni obisk na Iowa State University

Od 13. septembra do 8. novembra 2025; Ames, Iowa, ZDA

Marko Fišer

marko.fiser1@student.um.si

Septembra 2025 sem se odpravil na osemtedenski raziskovalni obisk na Iowa State University, ki se nahaja v mestecu Ames v zvezni državi Iowa. Regija spada v t. i. »Midwest«, ki je znan predvsem po kmetijstvu. Takšen občutek človek dobi že takoj, ko se pelje iz prestolnice Iowe (Des Moines) proti Amesu – koruzna polja na ravnini do koder seže tvoj pogled. Na raziskovalni obisk sem se odpravil ob podpori organizacije ASEF, ki vsako leto izbranim študentom podeli štipendijo za raziskovalni obisk v tujini (večinoma v ZDA), del sredstev pa je dodal tudi Javni štipendijski, razvojni, invalidski in preživninski sklad RS. Program poteka tako, da študent gostuje pri slovenskem strokovnjaku, ki dela na tuji univerzi. V mojem primeru sem gostoval pri profesorici Alenki Poplin, zaposleni na *College of Design* prej omenjene univerze. Namen mojega raziskovalnega obiska je bil povezan predvsem z magistrskim delom, v katerem sem preko kvantitativne analize prostorskih podatkov in indikatorjev, satelitskih posnetkov ter geografsko obtežene regresije analiziral mestna toplotna otoka dveh mest – Maribor v Sloveniji in Ames v ZDA ter ju povezal z demografskimi podatki (starostne in/ali socialne skupine) in izdelal projekcije scenarijev glede na podnebne spremembe za prihodnost. Vendar je bil moj raziskovalni obisk veliko več kot to, saj sem se poleg tega udeleževal predavanj na različnih študijskih smereh (npr. GIS programiranje in avtomatizacija, Osnove oblikovanja iger), obiskoval javna predavanja gostujočih profesorjev, sklepal nova prijateljstva, sodeloval kot prostovoljec na lokalnem umetniškem festivalu in se udeleževal različnih dogodkov ter druženj. Še eden pomemben namen mojega obiska je bil širjenje slovenske kulture in izmenjava znanja na mednarodnem nivoju ter hkrati krepitev odnosov in povezanosti slovenske skupnosti po svetu.

Ames, ki ima okoli 65.000 prebivalcev (od tega je kar 30.000 študentov) in kampus univerze sta me navdušila. Mesto je umirjeno in urejeno, ljudje so prijazni, veliko je mednarodnih študentov. Preko raziskovalnega obiska sem lahko tudi primerjal koncepte univerz v Sloveniji in ZDA. V Sloveniji namreč univerze (in s tem fakultete) ležijo v urbanih središčih, v ZDA pa imajo koncept kampusa, ki deluje kot mini samostojno mesto. Osrednji del kampusa Iowa State University je parkovno urejen odprt prostor, obdan z akademskimi stavbami. Sama urejenost spodbuja interdisciplinarnost ter ustvarja občutek skupnosti in pripadnosti, kar je še ena velika razlika v primerjavi s slovenskimi univerzami. Kampus ima veliko zelenih površin, vse